В. А. КРИСЬКИЙ
Автор непідписаних статтей

Н. Я. КРЕТ
Начальний редактор

ПРОВІДНИК

Народнього Господарства

ПІВРІЧНИК НАРОДНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

Памятайте, що торговля і промисл — це важні галузи народнього господарства

Торговля і Промисл - Це Скарб Народа

ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК

TRADE & COMMERCIAL GUIDE 263

Рік. І. Ч. 1. Листопад 1934. Winnipeg, Man., November 1934. Vol. I. No. 1.

Від Видавництва

Приступаючи до видавництва оцего журнала "Промислово - Торговельний Провідник" ми бажаємо дати почин до серійозної праці над двигненням і розвитком знищеної у нас, і зовсім занедбаної кляси свідомих та матеріяльно независимих торговців, промисловців та професіоналістів, котрої брак так фатально відбивається на нашому життю і значінню.

Бажаємо рівнож достарчити українському громадянству середника, де можнаби всесторонно обговорювати економічну галузь нашого народного господарства та де моглиб висвітлювати свої думки і досвід на тій важній ділянці люде без ріжниці на їхні релігійні та партійно-політичні приналежности.

***

Головним знаменем економічного становища українського народа в Европі є перелюднення краю населенням виключно рільничим, котре по причині роздроблення та браку землі не може з неї вижити і тяжко бідує. На еміграціях, хоч землі покищо досить але через то, що матеріяльна независимість фармера і міського робітника щораз глибше підривається, будуть також незадовго переважати щораз дрібніщі господарства і щораз бідніиший пролетаріят. А відомо, що нація, хочби й найбільша числом, зложена виключно з фармерсько - робітничої кляси, до того незаможної, не представляє жадної сили ні значіння. Це ми аж надто добре знаємо з досвіду. І власне з причини, що український народ, стративши самостійність, розгубив на протязі століть розуміння матеріяльної сторони народнього господарства, знехтував економічні права, які володіють життям чоловіка і народів і через це позбувся свідомої, матеріяльно-незалежної кляси торговців, промисловців і професіоналістів — став він предметом визиску і погноєм других народів. Сумний це факт, але правдивий!

Однак таке економічне становище, у якому находяться Українці через послідних пять соток літ, не є у нас природне. Противно: колиб нас не була поставила у його брутальна сила і хитрість племени "вибраного народа", — Українці, як здібний по своїй природі і працьовитий народ, могли були станути нині поруч найсильнійших економічно народів і могли внести неоцінений вклад у скарбницю вселюдської культури.

На потвердження цеї правди киньмо оком лиш на одну сторінку нашої історії.

Знаємо, що як довго Українці були самостійним народом, вони, жиючи на межі Европи і Азії, вихіснували були вповні своє ґеоґрафічне положення і свої розгалужені водні дороги та були обняли виключне посередництво в торгівли між далеким Сходом а центральною Европою. Арабський писатель Ибн Хордадбеґ, сучасник нашого князя Аскольда, пишучи про нашу Русь - Україну в 870-ім році по Христі, каже, що українські купці зі всіх славянських земель вивозять товари до Чорного і Каспійського моря і привозять їх на верблюдах аж у Баґдад. Що більше: тоді, коли західна Европа допервa орґанізувала у себе примітивну торгівлю при помочі виміни продуктами — тоді Українці, через торговельні зносини з Царгородом, Болгарами, Мадярами, островом Ґотлянд, з вільними містами Риґою, Любекою, Сест та Кассель, а також через посередництво в торгівли з високо розвиненою тоді державою арабською, заводять вже тоді у себе грошеву господарку і як каже літописець, що вже з кінцем девятого віку "племя Радимичей грішми платило дань з початку Хозарам, а потім київському князю Олегу".

Враз з торгівлею розвинувся був на Україні також і великий добробут всіх станів тай висока культура, що перевисшала в дечім навіть західну Европу. Звісно, що за панування Ярослава (в 1018 році) були вже на Україні публичні школи. Наші міста Київ, Львів, Галич, Ярослав і другі щодо торгівлі, промислу і краси стояли на рівні з найбогатшими містами світа; про Київ з дванайцятого століття пишуть чужі хроністи: "Котрий бо славянський город міг тоді рівнятися з Київом? Препишне місто, що вже тоді числило 400 церковних веж, його величність, богацтва, красу і штуку славлено по усім світі".

Але на наше богацтво гляділи хижим оком сусіди, а головно "вибраний нарід". По розвалі

римської імперії йому удалося захопити значні капітали і вивезти до Іспанії, де він під лагідним пануванням Маврів значно розбігатів. Утікаючи відтак перед іспанською інквізицією, опинилися демони з цими капіталами в Німеччині, почасти в Польщі і дрібними кольоніями на українських землях. Тут вони скоро зорієнтувалися, що до їхнього розросту і значіння належить конечно знищити українське купецтво і промисл, а торгівлю зі Сходом перебрати у свої руки. Розуміється, як все і всюди, при помочі капіталів і хитрощів, дістали демони до своїх цілей монгольського Джінґісхана і Польщу, котрі маючи при тім і свої політичні пляни, помогли в брутальний спосіб винищити українських купців і вирібників, виперти їх з міст на передмістя або на села, ограбити цілу націю з майна і культурних добутків, а з колись богатих, прекрасних українських міст зробити жидівські нори.

**
*

Не місце тут переповідати перебіг тієї брутальности і терору, однак були вони страшні, коли за довгих пять соток літ Українці не могли і нині ще не можуть відчуняти з погрому. На протязі пятьсот-літнього нищення призабув вже український народ давню свою славу, в ньому завмерли або заснітилися торговельні і промислові спосібности предків, а загніздилася і до нині покутує між ним крайна неохота і відраза до цеї найважнійшої ділянки народнього господарства. Що більше: демонам вдалося впоїти в нашого простолюдина, що в Українця нема хисту до інтересу та вкорінити недовіря і завидсть до кожного свого чоловіка, котрий пробувавби щастя в торгівли чи промислі. Серед лихоліття затратив український народ розуміння найважнійшого економічного факту, що торгівля і промисл — це не лише добуток і средство до життя для торговця або промисловця, але це скарб цілої нації. Що так воно є, ми знаємо хочби з тих часів загального добробуту всеї нашої суспільности, коли Українці займалися торгівлею, часів про котрі наш писатель одинайцятого віку Іляріон каже: "не в бідній і не в невідомій земли панують руські князі, а в молоком і медом текучій, котра знана є з богацтва по всіх кінцях світа". Що торгівля і вирібництво є скарбом цілої нації бачимо і нині на тих народах, котрі мають контролю над ними у своїх руках. У них не лише достаток і високий життєвий уровень між громадянами. У них при сім сильні організації і всякого рода богаті інституції, у них велика жертвенність на ріжного рода національні цілі і великі капітали, з котрих користає під ріжними видами уся суспільність. Кажемо: це культурні народи, бо в них зорґанізовані всі сили, розумно поділена праця. Одні продукують, а другі в той сам час купують, збувають, чи міняють продукти своєї нації, уважаючи, щоб кожний цент з цеї торгівлі лишався між їхнім громадянством. Такий народ не боїться реформ політичних ні економічних ані змін систем. Він сам робить ті реформи а робить так, щоб з них вийшов хосен для всього загалу. Поставмо побіч такого народа наш много-міліоновий український. Він же продукує своєю тяжкою працею річно на міліярди! Деж ті капітали? Половина сього кольосального народного скарбу опинилася в чужих руках, часто щей ворожих, як зиск з перепродажі наших продуктів, другу же половину ми самі пхаємо в ті чужі руки, залагоджуючи наші покупки в їхніх торговців і вирібників. Чиж не мігби і наш народ здобутися на такий поділ праці, щоб одні продукували, другі-же перепродували цей тяжко добутий народний продукт, затримуючи цим способом бодай половину тих міліярдових скарбів серед свого власного продуцента? Возьмім хочби частину нашого народа тут в Канаді. За кілько міліярдів долярів ми випродукували тут і заробили протягом тих шістьдесять літ нашого побуту? Деж той наш народний скарб? Де, як не в кишенях тих чужих посередників, сторників, аґентів, в кишеннях чужих професіоналістів.

Тоді, коли чужі народности з перепродажі наших продуктів і торгу з нами збогачують свій народний скарб — тоді той наш продуцент і покупець, випродукувавши міліярди, ледви клигає, його українські інституції, церкви, школи і преса за браком фондів ледви животіють, або й валяться, а його молодіж не могучи дістати праці ні між чужими ні між своїми, завчасу зневірюється до життя, тратить енерґію і амбіції, байдужніє а то й кидається в вир зіпсуття.

Що таке зіставлення правдиве, показується аж надто яскраво от хочби в часі нинішної кризи. Як лиш робітник стратив роботу, а фармер ціну на свій продукт, сейчас змаліла а то подекуди й зовсім устала жертвенність на українські народні інституції, церкви і школи, багато молодіжи здержано від шкіл, пропало багато вкладу в землю і доми через морґечі, а загал громадянства опинився у малощо відрадніших обставинах як був на початках еміґрації.

Сумна історія, але вона буде повторятися так довго, доки українська суспільність не змінить-ся з народа виключно рільничого в народ новий, в котрім будуть розвинені всі суспільні стани, а головно свідомий, матеріяльно независимий

стан торговців, промисловців і професіоналістів, котрий збереже між своїм народом національний скарб, якого нам в багатьох случаях буде дуже потреба. Таку зміну ми перевести мусимо, єсли дійсно хочемо зробити якусь реальну роботу, єсли хочемо між другими людьми щось значити і єсли щиро бажаємо оставити дітям спадщину, з якої вони булиб горді. Зміна на лучше не прийде нагло, то певне, але коли будемо всі вперто до неї стреміти, то прийти мусить.

Муруймо отже підвалини під наше майбутнє а не ліпім, як дотепер, з піску, не плетім з соломи, бо інакше будемо все зачинати звідтам, звідки ми вийшли і замість бути ґаздами у власній хаті — будемо і ми і діти наші у чужих в комірнім!

Де Діваються Гроші?

Дійсне точне число української іміґрації в Канаді невідоме. Правдоподібно воно доходить до 500.000. Маєтковий стан і заробітну силу наших людей у Канаді, як окремої ґрупи неможливо навіть пробувати оцінювати, бо се булиби тільки здогади, за які можнаби безконечно сперечатися. Але беручи всі певні дані під увагу, ніхто не буде спорити, що в Канаді було на протязі останних 20 літ назагал 50.000 Українців, які витрачали по сторах на всякі купна фабричних споживчих продуктів для себе і своїх родин щорічно по $17,500.000, значить менше ніж доляра щоденно. Се дає разом за 20 літ $350.000.000. Се число певно, що не за високе, але можливо, що навіть значно менше від дійсної суми сих видатків.

Кудиж пішли сі великі гроші? Де вони опинилися?

Пересічно на остаточну вартість фабричних виробів, купованих у дрібній продажі, складаються такі цифри:

Зарібки фабричні	25%
Зарібки гуртівень	20%
Аґенти гуртівень	10%
Перевіз	5%
Склепарський зарібок	15%

Отже з тої великої суми $350.000.0000 пішло в каси фабрикантів $87.500.000, в каси гуртівень $70.000.000, в руки торговельних аґентів $35.000.000, в каси залізниць і корабельних компаній $17.500.000, а в руки дрібних склепарів $52.500.000.

При дотеперішному стані річий то се факт, що тільки якась частина з останньої цифри $52.500.000 опинилася була, звичайно тільки на якийсь час, в українських руках, а решта тої великої суми $262.500.000, пішла відразу в неукраїнські руки — за незначним виїмком заробітних платень нечисленним українським робітникам, зайнятим простою і малоплатною фізичною працею, головно на транспорті.

Подібний розрахунок от хочби за один 1933 рік можна сміло робити на 100.000 українських осіб, котрі видають готівкою по одному долярови щоденно, що робить $700.000 тижнево, $3,000.000 місячно, $36,500.000 річно. Числячи зарібки фабрик, гуртівень і т. д. після попередної таблиці, з тої суми $36,500.000 осталося в руках склепарів усього $4,500.000, а в руках українських склепарів приблизно тільки $1,000.000, бо українські стори мабуть не мають ще в своїх руках навіть одної четвертини українського бизнесу. А понад $35,000.000 пішло в неукраїнські руки, значна частина з того, як чистий торговельний зиск гуртівень і їх аґентур.

Сей постійний великий відплив українського гроша безпосередно і безповоротно в неукраїнські руки є головною причиною економічної недокровности української іміґрації в Канаді.

Чи нема способу затримати дещо більше тяжко здобутого українського гроша в українських руках?

На світі є лише два роди людей. Є лише ті, що думають самі за себе і ті, котрі хочуть, щоб за них думали другі.

До котрої катеґорії ви належите?

Не в тім діло, кілько робітник і рільник заробляє, але в тім, кілько він може купити за зароблені гроші і в чиї кишені ті гроші йдуть.

ПРО КРІЗУ АБО ДЕПРЕСІЮ.

Декотрі люде пояснюють, що вона повстала в наслідок минувшої великої війни. А ми пояснюємо, що вона повстала через будучу війну.

Декотрі люде пояснюють, що кріза вже помалу минає, а ми пояснюємо, що вона ще й добре не зачалась. (Пояснення в другім числі).

Свій до Свого!

Гарний це клич, найчастійше у нас повторюваний, але дотепер усею суспільністю як найменче виконуваний. Цей гарний клич "Свій до Свого" не вийшов від якогось там нашого торговця чи професіоналіста, що хотів в той спосіб збільшити свій інтерес. Ні! Його зродив сам нарід з природного бажання, щоб збільшити свою вартість, силу і значіння.

Бо як відомо, вартість якогось народа оцінюється після його складу, себто відповідно до того, як розвинені у него ріжні суспільні стани. Маючи розумно поділену працю між поодинокі кляси, задержує народ поміж собою свій народний скарб і через це у него росте загальний добробут і високий житєвий уровень. Тому кожний нарід намагається розвинути у себе свій суспільний склад, а головно стан купецький, промисловий і професії, тай з кличем "свій до свого", але не на словах, а на ділі, солідно піддержує його, бо через той стан задержується серед нації і розростається добуток народа.

Це ми бачимо от хочби тут в Канаді. Котрий народ з кличем: "Свій до Свого" солідною піддержкою розвинув у себе всі потрібні в нинішнім життю верстви, той стоїть на чолі і проводить тими, у яких такого складу нема. Коли і ми Українці хочемо дійсно щось значити, мусимо розвинути у себе свідомий і сильний стан торговців, промисловців і професіоналістів. Але до цего не досить намножити їх числом і лишити, щоб ниділи, бідували або зневірювалися і падали. Ні, це не робота розумного народа. Їх треба і муситься обовязково піддержати, інакше наші амбіції удавані, а клич: "Свій до Свого"! нічо инше, лиш пуста фраза.

Ми Українці прибули сюди майже в сто процент як рільники і зовсім природно осіли на землях. І добре ще тямлять старші громадяне, які ми мали трудности на початках при полагоджуванню всіляких справ з властями і другими установами з браку своїх людей, котрі розуміли-б місцеву мову та мали якийсь вплив. Кілько пропало нашого майна, кілько було програних справ через одно-два слова, що їх фалшиво переклали "тлумаки", що говорили нараз всіми мовами світа! Сама конечність отже вимагала, щоб нарід видав з себе клясу, котра доповнювала-б його життя, котра стояла-б на сторожі його інтересів і котра своєю наукою та суспільним становищем підносила-б значіння цілого народа. Почав отже посилати своїх синів і дочок до школи, щоб добилися якоїсь професії. І вчилися діти, вчилися і вчаться так охотно, що й чужі люде хвалять їх за здібности і пильність. Тай що з того, як по великих трудах, укінчивши свої студії і діставши дипльоми, часто з відзначенням, їхня професія оказується для них непотрібною і непоплатною. Чому? А просто тому, що їхні брати і сестри забувають на клич "Свій до Свого"! і йдуть, як і передтим ішли, полагоджувати свої справи до чужих професіоналістів і торговців.

Багато разів нарід наш тішиться, як інтеліґентний його син чи донька відібє якісь напасти на нас у чужій пресі. Багато разів чуються наші люди гордими, коли десь на публичнім виступі поруч чужих бесідників виголосить мову наш професіоналіст і від Українців; коли чужинець натякне, що у нас нема висшої кляси, тоді кожний з певного рода гордістю каже: що? у нас їх далі вже на тисячі! Є адвокати, лікарі, дентисти, є інжиніри, аґрономи, учителі, є вже банковці, склепарі і другі бизнесовці! Що є — то правда. Сам народ їх видав і то послідними соками своєї тяжкої праці. Видав їх для своєї користи, для своєї національної амбіції. А коли видав, то обовязком народа тих своїх професіоналістів і торговців піддержувати, залагоджуючи лише у них свої численні справи. Вониж покінчили ті самі школи, що й чужі професіоналісти, часто ще й з кращим успіхом, розуміють не лише мову але і душу народа, — то з якої рації йти з потребами до чужих, котрі часто відносяться до нас щей з погордою?

Возьмім професію учителя. Це для нас одна з найважнійших професій. Учителям поручається наш найкращий цьвіт — дітей, щоб вони не лише навчили їх письма, але й розвинули у них усі добрі почування, усі найкращі прикмети будучого горожанина Канади і Українця. Як-же не мудрим є поручати таку важну працю учителям чужої народности, котрі жиючи на платні українського податковця, часто його щей висмівають. Коли подумати над тою справою, то аж дивно і соромно стає, що там на рідних наших землях, за домагання своїх укр. учителів, по тюрмах мучаться люде, кари платять, а їхні брати тут на свободі, маючи навіть управу шкіл у своїх руках, часто волять чужих як своїх!

Як знаємо з досвіду, на плечах наших професіоналістів і торговців спочиває добра пайка тягарів, получених з удержуванням хоч бідних але чисельних народних інституцій і церков, Рідних Шкіл, Народних Домів і преси, до них пер-

ших звертаються за датками, з правила більшими як до звичайних громадян, на ріжні старокрайові цілі. Чи дадуть другі чи ні, байдуже, але професіоналісти дати мусять вжето для приміру, вжето по причині, що вони як свідома частина народу мають розуміти свій обовязок. Якже можуть ті люди двигати цей безконечний тягар, коли суспільність не почувається до обовязку їх підтримувати? Цеж ярка несправедливість колєктувати з них при всякій нагоді, часом може і послідний гріш, а бизнес давати чужим професіоналістам і торговцям, до котрих по жадну колєкту ніхто й не пробує йти, знаючи з гори, що нічого не дістане.

Така не-народна і несумлінна практика мусить вже раз скінчитися. Вже крайна пора всім нам розумно і щиро подумати над нашим будучим, котре буде куди праще, єсли кожний наш громадянин піде не на словах, а у щоденній практиці за кличем: "Свій до Свого"!

Що Каже Статистика Польщі?

Найновійші дані статистичного уряду Польщі виказують, що цілий загал населення Польщі складається з 63.8% римо-католиків, 11.2% греко-католиків, 10.6% православних, 10.5% жидів і 3.9% людей инших віроісповідань.

Тіж дані свідчать, що саме рільниче населення Польщі складається з 61.6% римо-католиків, 17.6% греко-католиків, 16% православних, 0.9% жидів і 3.9% людей инших віроісповідань.

Загал промислової кляси Польщі складається з 65.1% римо-католиків, 23.5% жидів, 3.3% греко-католиків, 2.1% православних і 6% людей инших відоісповідань.

В торговлі займають перше місце жиди, бо згідно з тими даними торговельна кляса Польщі складається з 62.8% жидів, 32.6% римо-католиків 0.9% греко-католиків, 0.8% православних і 2.9% осіб инших віроісповідань.

Дві яскраві скрайности в сій цікавій картині, се греко-католики та православні й жиди, кажучи иншими словами Українці і Жиди, бо до греко-католицького і православного віроісповідань в Польщі зачисляються майже виключно Українці.

Отже греко-католики і православні, тобто Українці, які разом становлять 21.8% цілого населення Польщі, творять заледви 5.4% її населення, занятого промислом, а в торговельній ґрупі число Українців є зівсім незначне, бо творить тільки 1.7% загалу торговельної кляси Польщі. Зате в рільництві займають Українці дуже поважне місце, бо творять аж 33.6% цілого рільничого стану Польщі.

Жиди навпаки рільництвом не займаються майже зівсім, бо є їх там всього 0.9%, але зате в промислі творять 23.5%, а в торговлі аж 62.8 процент!

При рівному розподілі занять, Українці повинніби творити 21.8% торговельної кляси Польщі, але в дійсности творять тільки 1.7%! Жиди повинніби мати в торговлі лише 10.5% місць. але займають в дійсности аж 62.8% місць. Помимо того вони здіймають час до часу шалений крик по цілому світі, що Українці в Галичині насильно і в нелюдяний спосіб витискають жидів з торговлі. Статистика доказує, що цей крик безпідставний, бо Українці в Польщі займаються — як давнійше так і досі — головно рільництвом, а пануюче становиско в торговлі та промислі непохитно тримають і досі жиди.

Мабуть не треба й додавати, що таксамо як і всюди по світі, так і в Польщі, або й єще гірше, рільництво є найбільш непоплатним заняттям і цілковито зданим на ласку дрібного і великого торговця. А якої ласки може надіятися український рільник від жидівського торговця — то річ відома від давна. Страшні жидівські крики про українські торговельні успіхи і загрозу української торговельної конкуренції для жидів в Галичині покищо не мають ніякого оправдання в холодній твердій мові чисел статистичного уряду Польщі.

ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНІ СПІЛКИ ПОЛЬЩІ

Головний статистичний уряд Польщі подає стан акційних спілок на 1-го січня 1934 р. як слідує:

Загальне число чинних акційних спілок 1,216
Загальна сума їх капіталів 3,453 міл. золотих

У слідуючому подрібному виказі перше число визначає скількість спілок, а друге число загальну суму їх капіталів у міліонах золотих

В гірництві	спілок 53	капітал.	551 міл.
В нафті	„ 27		230 „
В металюрґії	„ 13		259 „
В ткацкому промислі	137		480 "

У вирібництві споживчих продуктів	„ 167	326	„
з того в цукрі	„ 56	167	„
В хемічнім промислі	,‘ 109	240	„
В комунікації і транспорті	54	231	„
В банковости	„ 46	216	„
В машино - будівництві і електротехніці	„ 77	180	„
В ґазівнях і електровнях	„ 21	178	„
В пром. мінеральнім	„ 68	97	„
В вирібництві паперу	„ 25	79	„
В торговлі скотом	„ 133	76	„
В метал. вирібн.	„ 57	71	„
В деревнім	„ 65	38	„
В будів. промислі	„ 53	26	„
В обезпеченнях	„ 16	22	„
В ресторанах і готелях	„ 11	18	„
В скірянім промислі	„ 13	12	„
В рільництві	„ 11	9	„
В друкарстві	„ 30	33	„
З закладових підпр.	„ 8	8	„
В ювилерстві	„ 7	3	„
В инших	„ 22	16	„

Заграничні капітали вложені в підприємства виносили в процентах:

В металюргії—89.8; в ґазівнях і електровнях — 77.8; в гірництві — 61.7; в технічнім промислі — 53.3; в машино - будівництві та електротехніці — 31.5; в комунікації та транспорті 31.2; в приватних банках — 23.9; у ткацькому промислі — 21.5; в инших ґрупах 17, а загалом заграничного капіталу в промислі і торговлі Польщі було разом 43.2%

Поважну суму заграничного капіталу в Польщі творить капітал американського континенту, запрацьований у значній частині українськими фармерськими і робітничими руками і зложений у чужі руки, які ним орудують. Але той український капітал не приносить Українцям цілої користи, яку нормально дає льокація капіталу у чужих краях.

Малпа переходячи з дерева на дерево є на тільки розумна, що не пустить з рук одної галузки, доки не хопить сильно другої, за яку сягає.

Кілько молодих людей переходячи з роботи в роботу не знає навіть тілько, що та малпа!

Найкоротша проповідь на світі є: "думайте самі за себе!"

Надрукуйте оголошення як найбільшими буквами "Величавий Концерт" або "Інтересний Відчит", то 90 процент людей ані оком на него не кине. А надрукуйте малими буквами "Страшний, небувалий злочин", то ті 90 процент аж духа запруть, так читають. Чому?

Свій до свого! — не лише за жертвами але й зі справами і по крам!

Важний Проблєм

Успіх торговців залежить в певній мірі від закупна товарів до своїх склепів.

Як звісно, великі склепи привчили людей на спеціяльні тані випродажі і розуміється загорнули в свої руки майже весь бизнес.

Щоби бодай в части задоволити своїх покупців, треба товари купити танше, щоби їх танше і скорше продати. Звісно, що кожний цент, який лишиться покупцеви при купні, є його зиском і за цей зиск покупця торговець мусить дбати так само, як за свій власний зиск. На загал однак мало торговців звертає на сю справу належну увагу.

Торговці мусять розуміти, що коли вони переплачують товари до своїх склепів, то це не лише їх страта, але передовсім страта їх покупців. Здається, що коли чоловік переплатить за якусь річ цент, два чи пять — то шкода не є ще така велика. Певно, що одноразова шкода не так велика. Але возьмім одного покупця, що купить на рік товару за 365 долярів і переплатить за него лиш пять процент, то його страта буде вже $18.25. І це ще не булаби така велика сума, над якою варта турбуватися. Та коли возьмемо загально лиш 25 тисяч українських покупців, що протягом року переплатили 5 процент за товари, (в багато случаях переплачують куди більше) то їх загальна страта вже винесе 446 тисяч 250 долярів! Чи се вже не народний добробут, над яким слід застановитися? Чи не поважна сума, віддана в чужі руки (часто нам ворожі), котру ми за всяку ціну мусимо лишити між своїми людьми? Розвязка цеї проблєми лежить в руках наших торговців. Правда робилися деякі спроби і певно будуть дальше робитися, щоб запобічи такій величезній страті народного добра, однак ті проби були доривочні і в дуже малих кружках наших торговців. Цим лиха не побєш. Акція, коли має принести сподіваний результат, мусить бути масова і зорґанізована до найдрібніщих детайлів.

От возьмім хочби оден можливий, провірений і добре обдуманий плян, котрий, наколиб перевести в життя, давби величезні користи не лиш торговцям, але й усему нашому загалови.

Возьмім найголовнійшу торговельну галузь — товари блаватні і їхні вироби (драй ґудс). Українські склепарі в трох західних провінціях продають річно згаданого товару за пять міліонів долярів з гаком. При купівли гуртом можна дістати 25 процент опусту. На вище згадану суму мається оден міліон 250 тисяч долярів опусту.

Але скажім, що першого року найшлося свідомійших торговців, розуміючих свій обовязок взглядом себе і української суспільности, лише тільки, що закупили разом товару за оден міліон долярів і дістали 250 тисяч опусту. Певна річ, що до ведення таких трансакцій треба осібної адміністрації. Така адміністрація і тепер для нас є, але вона чужа. Опуст 250 тисяч дол. можна розділити: на українську адміністрацію 10 процент, а торговцям 15 процент. Торговці беруть для себе 10 процент, а покупцям опускають на товарах 5 процент. Значить українська адміністрація, що стоялаб до услуг торговців взялаби річно 100 тисяч; торговці, що стоять на услугах покупців взялиби річно 100 тисяч долярів; а 50 тисяч затримається між народом як зиск з танче куплених товарів. Чи не бувби це для народа великий добуток, котрий зроставби з кожним роком в той спосіб, що і прочі торговці, бачучи такі користи з масового купна, приставалиб до гурту? За якийсь час вже не 250 тисяч, а оден міліон 250 тисяч долярів річно опинилиб́ся в українських руках і то лише з одної торговельної галузи.

Така масова купівля малаб для нас ще й ту велику користь, що виховувалаб персонал, так для нас в недалекій будуччині потрібний, до ведення промислу і торговлі по гуртівнях. Бо певним є, що цікавійша і богатша частина теперішних наших торговців залишить своє місце для других своїх братів—Українців, а сама подасться в більшу торговлю або в якийсь промисл. Її успіх бувби майже запевнений, бо малаби сконсолідованих своїх торговців і готовий вишколений і досвідчений персонал до посередництва.

Хотячи зробити поступ в економічній ділянці, ми мусимо мати і свою промисловість, щоб дала заняття шарам нашої суспільности і свою торговлю, щоб при її помочи задержати між своїм народом його руками випродуковані скарби. Одно без другого то віз на чужих колесах.

Ні повисшого пляну, ні подібних йому, в детайлях публікувати не можна, помимо того, що вони є для користи торговців і суспільности і тому, хто з наших торговців цікавиться знати більше про повисший плян, зволить написати до Редакції сего журнала по ширші інформації.

МИ МУСИМО ЗНАТИ, ЯКІ НАШІ СИЛИ.

ПАВЛО ПАВЛЮКЕВИЧ

Почав своє ремісниче практичне образування в році 1909 в заводі Дж. И. Грифін Ко., що зараз називається "Свіфт Кенедієн Ко. Лтд." — де працював через 5 літ і перейшов всі департаменти цього заводу.

В році 1916 перейшов до "Ґібсон Ґейч Ко" стору, працює там до 1919 року, а вже 1921 р. назначений управителем стору на Шербрук і Пецифік. Опісля перенесений на управителя більшого стору на Ст. Мерис Евню, де перебув два роки. Пізнійше перенесений до стору на Юклид-Мейн, працює там до 1932 року.

1933 року відкрив своє власне підприємство під назвою "Павлс Ґросетерія-Міт Маркет" при 876 Мейн вул.

Гр. П. Павлюкевич був активним членом УНДому, Т-ва "Взаїмна Поміч", Від. І. Три роки був в заряді Ком. Оборони Укр. Пол. Вязнів, рівнож членом Видавництва часописи "Правда і Воля" Зараз повнить функцію секретара Т-ва Укр. Склепарів у Вінніпеґу. Бере постійну і живу участь в громадськім життю.

ДМИТРО ҐЕРИЧ

відкрив нотаріяльну канцелярію у Вінніпеґу. Прибув до Канади вже по війні. Брав живу участь в Укр. Т-вах, головно Центральних, де повнив функції секретара: Комітету Світової Вистави в Чікаґо, Укр. Виборч. Комітету Вінніпеґу, Ком. Оборони Укр. Пол. Вязнів, Гол. Упр. Укр. Стрілецької Громади, Ком. Допог. Голодуючій Україні і т. п. Зараз веде самостійно нотаріяльну канцелярію.

ІВАН ВАХНЯК, український ліцитатор

Одержав урядове позволення перепроваджувати публичні ліцитації в 1926 році в провінції Саскачевані в дістрікті Мелфорд. Там перепроваджував ліцитації через 2 роки. 1928 р. переноситься до Вінніпеґу, де дальше переводить ліцитації в провінції Манітобі, а також і в Саскачевані.

Гр. Вахняк належить до кількох укр. орґанізацій, а навіть є головою філії УНО, де бере живу участь в громадському життю.

Примір Гідний Наслідування

(Про гуртівню пп. Пікушів у Вінніпеґу)

Позволю собі познакомити шановних читачів із способами, якими пп. Пікуші дійшли до заложення власної гуртівні у Вінніпеґу.

Пан Пікуш родом з Буковини. Маючи 16 літ виеміґрував до Канади та почав фізичну працю, як і всі наші переселенці мусіли працювати. Фізична праця не дала йому належного задоволення, тому взявся до праці в ресторані, яка рівнож його не задоволила. Опісля працював дещо в аптиці, там познакомився із власником цирку і заключив з ним умову про власний стенд. Зі згаданим цирком обїзджає всі більші міста, а по скінченню обїздки закладає свій власний ресторан, думаючи, що це дасть йому задоволення. Знова не злюбив цього фаху, став до роботи в гуртівни як продавець і ця робота йому подобалася. Став думати про самостійний бизнес, бо бачив, які користи мають із цього підприємства його хлібодавці. Тому 15. березня 1923 року відкриває з малим капіталом власну гуртівню, яку веде до сьогодні. В провадженню гуртівні правою його рукою є його дружина.

Пані Пікуш, з дому Марія Федак, роджена у Вінніпеґу, родичі її прибули із Західної України (Галичини) 1903 року. Батько її (вже покійний) відкриває 1911 року склеп споживчих товарів, в якому росла і виховувалася пані Пікуш. З цього бизнесу п. Федак переходить опісля в торговлю будівельним матеріялом, який провадить до сьогодня сестра пані Пікуш.

Вихована в торговлі із малих літ — віддає пані Пікуш неоцінені услуги свому мужові в його праці. Взірцеве завідування гуртівнею, роблення і принимання замовлень, експедиції, книговодство — все це спочиває в руках п-ні Пікуш.

Хоч уроджена в Канаді — діти виховує в патріотичному українському дусі, бо володіє знаменито українською мовою, хоч вихована між Анґлійцями і вчилася більше їхньої мови. За приміром пані Пікуш повинні піти й инші наші дівчата, уроджені в Канаді.

Повищих кілька рядків хай послужать нам за примір, в який спосіб доходять наші переселенці до самостійного і незалежного, власного підприємства.

Обовязок Українських Торговців

Одним з найчастійше повторюваних у нас кличів — то "Свій до Свого!" Чується його у промовах бесідників, в пресі, в приватних розмовах. Виходить, що нарід відчуває вагу цего клича і почасти починає його сповняти.

Але загально думається, що цей клич відноситься виключно до нашої публики взглядом своїх торговців. Тимчасом він відноситься в рівній мірі і до торговців. І вони також мають подібний обовязок зглядом свого народа, тільки може бути, що не всі його розуміють. Правда, ми не маємо українського промислу, ані великих гуртівень, де моглиб торговці полагоджувати свої закупна і на разі вони під тим взглядом оправдані. Однак такий стан, у якім ми нині є, не буде тревати вічно. На нашу думку, то вся праця провідних людей чи орґанізацій і стремить до того, щоб піднести весь народ на кожнім поли. Отже і на економічнім. Якже піднесемо його економічно?

Нарід видав з поміж себе і буде дальше видавати менших чи більших торговців, підпирав їх по части, а дальше буде підпирати щораз соліднійше, бо це є природний хід його поступу. Зато в природнім ході річий обовязком торговців є і буде видати зпоміж себе спосібних і досвідчених людей до гуртової продажі і промислу. Є неоспоримою правдою, що чим більше хочемо дістати, тим висші мусимо намітити собі ціли. Український нарід в Канаді дав багато разів докази, що на ділянці економічній є у него висші амбіції. Давав радо і більші суми на всякі підприємства в надії, що вони будуть початком нашої торговлі і промислу на більшу скалю. Ті підприємства падали з одинокої причини, що бракувало до такої роботи добре вишколених людей. Були гроші, була добра воля — лиш не було досвіду і належного вишколення.

От — де лежить обовязок наших торговців: виховати з поміж себе людей до гуртової торгівлі і промислу. Можна вірити, що з часом найдуться в нас люде, котрі чи особисто, чи ко-оперативно, чи спілками будуть пробувати щастя в промислі і гуртівнях. І для їхнього успіху конечно буде треба, щоби нинішні торговці виховали з поміж себе свій персонал фабричних і купецьких діловодців та посередників—агентів, котрі працюючи покищо у чужих фірмах набралиб доброго досвіду і вишколення для майбутних подібних установ українських.

Є це дуже важний обовязок торговців взглядом усього українського загалу, бо до них, як до свідоміщої частини народа, належить змінити нашу економічну працю з доривочної на працю плянову і доцільну.

Чоловік, що перестав нарікати і складати вину на обставини, на уряд, на других, на роботодавців, а почав нарікати і складати вину на себе, є чоловіком, який схопить і використає кожну добру нагоду, що йому лучиться.

В риболовстві кидається назад у воду рибу, як що вона за мала.

В судах часом робиться противно. Відкидають і увільняють рибу, як що вона за велика.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Хто цікавиться будучністю нашого народного господарства, бачить ясно, що нам конечно потреба того рода журнала як "Торговельно - Промисловий Провідник". Другі народи, що мають безмірно кращі успіхи в торговлі і промислі, чим Українці, мають багато подібних видавництв і пильно дбають про їх розвиток.

Успіх і розвиток отсего "Промислово-Торговельного Провідника" залежить в рівній мірі від видавництва і від цілого нашого загалу. Видавництво зробить від себе всьо можливе, щоб Провідник виходив щораз кращий і цікавійший і вірить, що читаючий наш загал підіпре зі свого боку наші змагання морально і матеріяльно.

Річна передплата на Провідник всього $1.25, а поодиноке число 15 ц.

Передплату і всяку кореспонденцію належить посилати на адресу:

TRADE & COMMERCIAL GUIDE
407 McIntyre Block Winnipeg, Man.

Українські Торговці і Професіоналісти!

Вже в короткому часі Українська Іміґрація в Канаді буде святкувати своє 60-тиліття. За той час ми много зробили на освітно - культурному та релігійному полі. В місцевостях, заселених нашими переселенцями виднiють гарні будівлі, Українські Народні Доми, та Церкви, зате мало присвятили ми уваги за весь той час торговлі і промислові.

Кожному відомо, що так торговля, як і промисл є найважнійшими чинниками в життю так державного народу, як і того народу, що стремить до своєї державної самостійности. Відомо нам рівнож, що нарід без своєї торговлі і промислу — не представляє сьогодні собою сили, з ним не числяться, він матеріяльно бідний, його житєву силу експлоатують інші. Нарід без власної торговлі і промислу є і буде все залежний так економічно, як і політично від народу, який держить торговлю і промисл в своїх руках. Такому народови тяжко виборoти свою державну незалежність, хочби він мав свої високі типові духові цінности і надбання, та хочби йому на підставі голошених засад самоозначення народів прислугувало право жити самостійним

життям на своїх землях. Коротко кажучи — **торговля і промисл—це средство життя не лише купця, промисловця, чи професіоналіста як одиниці, але це рівночасно підстави істнування, розвитку і будучности народу**.

У нас в Канаді є вже в останніх роках поважне число наших купців, промисловців, та взагалі професіоналістів. Це відрадне явище, Вони вже починають постепенно випирати із місцевостей, заселених нашими переселенцями тих, що віками жирували на орґанізмі нашого народу, — занимаючи самі ці місця. Кидаючи оком на захід від Вінніпеґу, по Манітобі, Саскачевані і Алберті, частинно і Брит. Колюмбії— ми вже маємо цілу сіть наших склепів, та інших підприємств, які передше находилися в чужих, часто ворожих нашому народові руках. У самому Вінніпеґу маємо вже дві гуртівні споживчих товарів, та сотні склепів ріжних типів в північному Вінніпеґу, замешкалому Українцями, як рівнож інших частинах міста, замешкалими чужинцями. Це випирання поступає в останніх роках повним ходом. Однак нема жадної звязи між самими нашими торговцями, нема звязи між торговцями і нашими професіоналістами. Український торговець, чи купець у Вінніпеґу — не знає про такогож купця, чи промисловця в Саскатуні, Едмонтоні, чи Торонто і противно, а український професіоналіст не знає яка наша торговельна сила навіть в тій місцевости, в якій він виконує свою професію. Сю прогалину мусимо заповнити в як найкоротшому часі.

Уважаємо, що виконаємо добре діло в користь нашого купця, професіоналіста, і т. п., а тим самим в користь української торговлі і промислу в Канаді, як що видамо книжку-підручник "ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВИЙ ПРОВІДНИК" із повним адресаром всіх українських купців, промисловців та професіоналістів в цілій Канаді.

Які користи має принести цей провідник-адресар?

1. Ця книжка має послужити в будучности як живий образ і документ нашої торговельно - промислової сили в Канаді в початках її орґанізування.

2. Для українського купця, торговця, чи промисловця — цей провідник з адресарем послужить своїми порадами і матеріялами, збираними через останніх кільканайцять літ на европейському і американському континенті — як успішно провадити торговлю, знакомлючи його з теперішньою торговельною і промисловою системою. Провідник цей буде обнимати в собі проєкти, які переведені в життя — піднесуть торговельну силу українського торговця до належного уровення.

3. Для українських професіоналістів всякого стану "Торговельно - Промисловий Провідник" разом з адресарем — буде мати велику моральну і матеріяльну вартість. В нім побачуть вони, як природно получені зі собою всі стани фахів для спільного добробуту.

4. Цей провідник - адресар представить собою інвентар нашої торговлі і промислової сили в Канаді, з якого переконаємося, що ми тут в Канаді, в країні ріжних народностей і рас — не одержуємо із загального доходу з обороту грішми процентово належної нам частини для розбудови нашої торговлі і промислу на чисто бізнесовій основі, для добробуту українського купця, торговця, чи промисловця, для добра українського народу.

Свято віримо, що читач повищих рядків, роздумуючи серіозно все те сказане відносно української торговлі й промислу і вартости "Торговельно - Промислового Провідника" разом з повним адресарем — признає потребу видання такої книжки — одинокої того рода на полі української торговлі й промислу, — книжки, яка буде Вашим Провідником, в якій імя кожного українського купця, торговця, промисловця, чи професіоналіста—буде увіковічнене.

Просимо всіх українських купців, торговців, професіоналістів в Канаді — подати нам негайно відворотною почтою: Імя і назвиско, точну адресу (вулицю, чи число почтової скринки) рід торговлі чи фаху, як що Ви в спілці — подайте імя фірми, чи кооперативи, імя управителя чи дирекції. Бажаним булоб, щоби кожний подав свою тіснійшу батьківщину: (Велика Україна, Галичина, Буковина, Волинь, Закарпаття). Книжку цю вишлемо до архіву у Львові, Чернівцях, Київі, Ужгороді, та до важнійших центрів української так европейської як і заморської еміґрації. (Лондон, Прага, Відень, Париж, Брукселя, Данціґ, Женева, Рим — дальше: Зелений Клин, Манджурія, Арґентина, Бразилія, Куба та Сполучені Держави).

Остаємо з глубоким поважанням

Видавництво Торговельно - Промислового Провідника

Стала адреса Видавництва:

WYDAWNYCTWO T. P. PROWIDNYKA
407 McIntyre Block, Winnipeg, Man.

МИ МУСИМО МАТИ СВОЮ НАРОДНЮ СТАТИСТИКУ.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Видавництво Торговельно - Промислового Провідника почувається до обовязку подякувати всім тим Українським Громадянам, які умістили свої оголошення в першому його числі, як рівнож тим, які умістять в будуччині, чим причинилися до видання його для заповнення економічної ділянки канадійських Українців.

Пояснення

Покликуючися на статтю п. з. "До Українських Торговців і Професіоналістів" поміщену в цьому числі, де згадується про адресар всіх Українських купців, торговців і професіоналістів в Канаді, — інформуємо заінтересованих, що вже в цьому числі подаємо частину зібраних адрес як взір. Повний адресар всіх наших бизнесовців в Канаді появиться окремим виданням—книжкою, про яку згадуєсь в згаданій статті. Тому не зволікайте з присланням і вашої адреси.

Частинний Адресар Місцевих Торговців, Промисловців і Професіоналістів

Адвокати міста Вінніпеґу

D. Yakymischak
407 McIntyre Bldg. Phone 93 021

W. Swystun
607—608 McArthur Bldg. Phone 97 754

S. Sawula
306 Confederation Life Bldg. Phone 92 917

Дентисти міста Вінніпеґу:

Dr. M. Mihaychuk
602 Main Street Phone 27 135

Нотарі міста Вінніпеґу:

D. Gerych
407 McIntyre Bldg. Phone 93 021

УКРАЇНСЬКІ ПРОМИСЛОВЦІ ПРИСИЛАЙТЕ СВОЮ АДРЕСУ

Промисловці міста Вінніпеґу

Western Auto & Truck Body Works
Іван Коваль, управитель
53 Martha Street Phone 96 924

Fort Garry Knitting Co.
Йосиф Москалик, управитель
153 McGregor Street

Zero Bottling Works
Стефан Драбик, управитель
90 Lorne Street Phone 53 999

The Canada Sausage Company Ltd.
українська мясарня
897 Main Street, Phone 56 082

Гуртівні міста Вінніпеґу:
(Wholesales)

Standard Wholesale
Стефан Пікуш, управитель
66 Argyle Street Phone 94 950

Склепарі споживчих товарів міста Вінніпеґу:
(Grocers & Butchers)

Paul's Groceteria
П. Павлюкевич, управитель
876 Main Street Phone 54 420

S. Chokan
769 Mountain Ave. Phone 57 849

H. Bryk
72 Derby Street

A. S. Bryk
85 Derby Street

J. Sicinski
663 Dufferin Ave.

M. Kuchnier
606 Stella Ave. Phone 57 496

W. Cwiak
374 Galloway St. Phone 57 928

J. Iwanicki
1603 Arlington St. Phone 57 737

A. Mosiezny
600 Stella Ave. Phone 57 609

M. Scrapnek
140 Higgins Ave. Phone 91 030

M. Brelis
373 Airlies St. Phone 57 887

M. Makar
710 Manitoba Ave. Phone 57 796

F. Semeniuk
803 Stella Ave. Phone 57 833

J. J. Maraz
832 Magnus Ave. Phone 57 857

Книгарні міста Вінніпеґу:

Ukrainian Co-operative "Kalyna"
В. Топольницький, управитель
872 Main Street Phone 57 643

Knyharnia Pasichniaka
М. Пасічняк, управитель
850 Main Street

Залізні склепи:

N. Halas
581 Selkirk Ave.

A. Myrlowich
610 Selkirk Ave.

Кравці міста Вінніпеґу

Grain Exchange Tailors

214 Grain Exchange Bldg.

Асекураційні урядники міста Вінніпеґу

V. H. Koman
501 Paris Bldg. Phone 96 809

Winnipeg Insurance Co. Ltd.
Т. Солтис, спів-властитель
Phone 24 023 202 Kensington Block

Склади церковних річей міста Вінніпеґу

Providence Church Goods Co.
Я. Майданик, управитель
824 Main Street

Ліцитанти міста Вінніпеґу:
Auctioneers)

J. Wachniak
132 Higgins Ave.

Реставрації міста Вінніпеґу:

Alexander Cafe
А. Стойко, управитель
707 Main Street

Victoria Cafe
Е. Калужняцька, упр.
824 Main Street

Ґотелі міста Вінніпеґу:

Nugget Hotel
Ю. Маріян, управитель
711 Main St. Phone 91 085

Princess Billiards Parlor
Ю. Підлубний, управитель
144 Princess St.